

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122206722
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4122206722.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci navrhovateľky: W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. X, XXX XX T., zastúpenej O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. X, XXX XX T., proti otcovi: K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX U. XXX, zastúpeného Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom so sídlom Hlavná 1221, 952 01 Vrábľa, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľky a otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 36Pc/16/2022-363 zo dňa 15.11.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 24P/169/2018-81 zo dňa 11.09.2018 v časti vyživovacej povinnosti tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť na navrhovateľku zo sumy 200 eur na sumu 250 eur mesačne počnúc dňom 01.09.2022, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Zročné výživné za obdobie od 01.09.2022 do 31.10.2022 v sume 100 eur, súd povolil splácať v pravidelných mesačných splátkach po 50 eur tak ako bežné výživné, počnúc prvou splátkou v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku, pod následkami straty výhody splátok. Vo zvyšnej časti súd návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

2. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala zvýšenie výživného na sumu 320 eur mesačne od 01.07.2022. Uviedla, že od poslednej úpravy výživného uplynuli 4 roky, mala náklady na stužkovú slávnosť, výdavky s prijímacími pohovormi na vysokú školu, pričom tieto činia cez 800 eur a na nich sa otec nepodieľal; on hradí zväčša len bežné výživné. Žiadala, aby súd zaviazal otca prispieť jej na tieto výdavky sumou 400 eur. Bola prijatá na F. v D., kde začne štúdium od septembra 2022, čím bude mať zvýšené výdavky so štúdiom, cestovaním, ubytovaním, ale i stravou. Žije v spoločnej domácnosti s matkou v rodinnom dome v T., čo je zmena oproti minulosti. Nehnuteľnosti jej darovala jej stará mama, dom sa zrekonštruoval, aby vyhovoval podmienkam na každodenné bývanie. Na strane otca došlo k závažnej zmene pomerov, lebo ukončil živnostenskú činnosť a zamestnal sa. Stále žije v domácnosti s družkou a jej matkou. Kontaktujú sa navzájom veľmi sporadicky. Nad rámec výživného jej poslal peniaze na sviatky - po 20 eur, na Vianoce 50 eur.

3. Otec vo vyjadrení žiadal návrh zamietnuť. Vo vzťahu ku skutočnostiam, ktoré sa týkali obdobia pred podaním návrhu uviedol, že výživné na plnoleté dieťa možno priznať len odo dňa začatia súdneho

konania. Podľa neho nedošlo na strane účastníkov konania k takej zmene, ktorá by odôvodňovala navrhované zvýšenie výživného. Uplynutie určitej doby od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, vyšší vek dieťaťa, či samotný nástup dieťaťa na vyšší stupeň vzdelávania, nevedú automaticky k zvýšeniu výživného. Na jeho strane došlo k zmene, keďže ukončil živnosť a pracuje na trvalý pracovný pomer vo firme C. O. I. C.. Hlavným dôvodom zmeny bol jeho zdravotný stav. Od poslednej úpravy sa mu zvýšili náklady na život, takmer trojnásobne, pričom jeho čistý mesačný príjem je cca 1.200 eur. Na domácnosť prispieva sumou 358 eur. V nákladoch je plyn 60 eur, elektrina 65 eur, K. televízia 11 eur, koncesionársky poplatok 2,30 eura, internet 19,90 eura a strava 200 eur. Náklady na domácnosť má rozdelené s priateľkou na dve časti, pretože priateľkina matka je od XX/XXXX onkologickým pacientom. Matka priateľky prispieva iba na stravu sumou 150 eur. Ďalej mesačne platí výživné na dcéru 200 eur, telefón 23 eur, splátky za auto 143,18 eura. Cestovné náklady do práce má mesačne cca 80 eur a užíva magnézium za 20 eur. Celkové náklady má mesačne 825 eur, ale od septembra bude mať ďalšie zvýšenie nákladov o 78 eur mesačne. Musia prerobiť kúrenie na peletové kachle, ktoré stoja 2.360 eur. Takže celkové mesačné náklady má od septembra 903 eur plus pelety, plus 27 eur štvrťročne PZP na auto, raz ročne poplatok za komunálny a drobný stavebný odpad 20 eur. Taktiež mal tento rok v marci zvýšené náklady na bývanie vo výške 284 eur, platil sa nedoplatok za elektrinu vo výške 559,52 eura. Pokazila sa im vodárenička (mestskú vodu nemá), museli kúpiť novú za 290 eur, náklady si rozdelili medzi troch. Jeho priateľka má čistý mesačný príjem cca 970 eur. Okrem nákladov na domácnosť, ktoré má ako on, sa jej od posledného pojednávania zvýšili mesačné splátky hypotéky zo 154,71 eura na 220,25 eura, platí mesačne telefón 51 eur, životné poistenie 34,30 eura, cestovné 60 eur. Štvrťročne má PZP na auto vo výške 26,30 eura. Raz ročne platí komunálny odpad 20 eur, daň z pozemku za dom vo výške 24,46 eura, poisťku na dom vo výške 69,13 eura. Poprel vyúčtované náklady vo výške 800 eur a navrhol v tejto časti návrh zamietnuť. Podľa neho by si vedela náklady vykryť aj z príspevku štátu na dieťa v 10/2021 v sume 100 eur a v 6/2022 vo výške 100 eur. Dcéra má možnosť bývať u svojej babičky v I., a to by nemala žiadne náklady na bývanie. Okrem toho, dcére nič nebráni, aby išla na brigádu. Reálne sa jej ale náklady zvýšia o 17 eur, ale na nákladoch sa majú podieľať obaja rodičia.

4. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného bol podaný sčasti dôvodne. V tomto prípade došlo k zmene pomerov na strane navrhovateľky od poslednej úpravy výživného, ktorá bola v roku 2019. Navrhovateľka nadobudla medzičasom plnoletosť, je o viac ako 3 roky staršia a na jej strane sú odôvodnené zvýšené výdavky tak na štúdium a potreby súvisiace s návštevou školy, stravu, ošatenie, hygienické potreby, ako aj ostatné potreby súvisiace s vekom a sociálnym vývojom a začlenením do spoločnosti. V tomto prípade mal súd preukázané, že navrhovateľka študuje na F., preto okrem bežných študijných pomôcok potrebuje k riadnemu štúdiu športové oblečenie, určené špeciálne pre uskutočňovanie športových aktivít v rámci celého roku. Na strane matky došlo k zmene pomerov v tom, že sa zlepšil jej príjem, pretože teraz má priemerný príjem 573,52 eura. Okrem toho poberá prídavky na dieťa v sume 30 eur. Oproti predchádzajúcemu stavu sa stala výlučnou vlastníčkou rodinného domu s pozemkami, ktoré nadobudla darovaním. Predala pozemky v roku 2019 a kúpnu cenu spotrebovala; zrekonštruovala dom, v ktorom býva s navrhovateľkou a za tým účelom si vzala úver, ktorý riadne spláca. Na strane otca nastala zmena v tom, že sa zvýšil jeho príjem zo sumy 635 eur na sumu 1.170,51 eura (priemerná mzda za obdobie od 11/2021 do 10/2022). Znížili sa mu výdavky na cestovné na sumu 80 eur. Vo vzťahu k jeho výdavkom súd uviedol, že sa nemohol stotožniť s tým, že dohoda o hradení výdavkov aj za matku priateľky by mala mať prednosť pred vyživovacou povinnosťou otca. Samotný otec súdu predložil potvrdenie, že mu mzda od podania návrhu postupne klesá, pričom za mesiac 10/2022 bola vo výške 833,29 eura, čo v konečnom dôsledku prevyšuje jeho výdavky vo výške 903 eur. Samotný otec si vyčíslil stravu mesačne na sumu 200 eur, pritom popiera výšku nákladov na stravu navrhovateľke v tejto výške. Súd sa v rámci konania nestotožnil s tvrdením otca, že navrhovateľka má možnosť cestovať zadarmo vlakom. Súd vzhľadom na zistený stav pomerov považoval za dôvodné zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca voči navrhovateľke zo sumy 200 eur na sumu 250 eur. Súd aj s poukazom na zaužívanú súdnu prax, kedy výživné má predstavovať cca 20 % priemerného zárobku povinného rodiča, rozhodol o zvýšení výživného. Vzhľadom na to, že navrhovateľka návrhom žiadala určiť výživné vo výške 320 eur, súd jej návrh v prevyšujúcej časti nad sumu 250 eur zamietol. Okrem toho priznal zvýšenie sumy výživného až od 01.09.2022, pretože zmena v pomeroch navrhovateľky nastala až v septembri, kedy nastúpila na vysokoškolské štúdium.

5. Čo sa týka ďalšieho uplatňovaného nároku v sume 400 eur, predstavujúcej zvýšené výdavky navrhovateľky pred podaním návrhu, súd v tejto časti návrh zamietol, pričom už aj priebehu konania

účastníkom konania oznámil, že takýto nárok nemôže byť predmetom konania o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, pretože v týchto prípadoch sa posudzuje nárok až od podania návrhu.

6. Pretože súd rozhodol o zmene výšky výživného od 01.09.2022, ku dňu vyhlásenia rozsudku vzniklo zročné výživné na navrhovateľku za obdobie od 01.09.2022 do 31.10.2022 v sume 100 eur (2 mesiace x 50 eur) a súd umožnil otcovi splatiť zročné výživné v mesačných splátkach.

7. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

8. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch I., II. a v súvisiacom výroku IV. podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý rozsudok v tejto časti navrhol zmeniť a návrh na zvýšenie výživného zamietnuť. Podané odvolanie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 62 ods. 1 CMP, § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP s tým, že súd rozhodol nesprávne. Odôvodnené potreby navrhovateľky na jednej strane a možnosti, schopnosti a majetkové pomery osoby povinnej platiť výživné na strane druhej nezodpovedajú výške výživného v sume 250 eur mesačne. Skutočnosti tvrdené navrhovateľkou, s prihladnutím na ďalšie skutočnosti týkajúce sa aktuálnych pomerov na strane navrhovateľky a oboch jej rodičov, nie sú dôvodom na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca. Samotné uplynutie určitej doby od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca, vyšší vek navrhovateľky, či samotný nástup navrhovateľky na vyšší stupeň vzdelávania, neznamenajú, že výživné na strane otca sa má automaticky zvýšiť. Poukázal na jeho doterajšie vyjadrenia vo veci. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní prihladol na priemernú výšku jeho mzdy za posledných 12 mesiacov pred vyhlásením rozsudku, a to aj napriek tomu, že odôvodnene žiadal prihladnúť na momentálnu situáciu. Od leta roku 2022, kvôli poklesu objednávok, pristúpil zamestnávateľ k znižovaniu plátov a od septembra 2022 boli jeho mzdy za posledné 4 mesiace poukázané na účet v týchto výškach: 1.047,02 eura za 08/2022, 1.006,61 eura za 09/2022, 762,01 eura za 10/2022 a 829,95 eura za 11/2022. Pri aktuálnej priemernej mesačnej mzde za posledné 4 mesiace predstavuje 20 % zo sumy 911 eur mesačne sumu 182 eur. Jemu samotnému táto situácia spôsobila existenčné problémy a musel pristúpiť k tomu, že v novembri 2022, ako aj v decembri 2022 sa podieľal na nákladoch na domácnosť, v ktorej žije len svojou čiastkou (zvyšok hradila priateľka otca). Aktuálne mesačné náklady a výdavky uvádzal: plyn 40 eur, elektrina 44 eur, K. televízia 7,50 eura, koncesionársky poplatok 1,50 eura, internet 19,90 eura, telefón 23 eur, splátka záväzku za auto 143,18 eura, cestovné do práce 80 eur, magnézium 20 eur, splátky za peletové kachle 78 eur. Ďalšie náklady a výdavky na strane otca predstavujú platby za pelety vo výške cca 600 eur za rok, suma 27 eur štvrtročne PZP, raz ročne poplatok za komunálny a drobný stavebný odpad 20 eur. Celkové mesačné náklady a výdavky na strane otca navrhovateľky predstavujú sumu spolu 657,08 eura. Jeho náklady sa oproti minulosti zvýšili trojnásobne. Priateľke otca mesačne po odrátaní nákladov zostane na stravu a bežné výdaje suma vo výške cca 340 eur. Otec poukazoval aj na zavádzanie pri tvrdeniach o mesačných nákladoch, ktoré však boli účelovo umelo navýšené - bytné za 2 mesiace v jednom mesiaci, 365-dňová električenka, cestovné za autobus, zvýšenie paušálu atď. Účelovo boli predložené aj nárazové náklady, tiež účelovo navýšené, napr. drahá obuv za 140 eur, pár značkových ponožiek za 13 eur, router, ktorý ani nie je na internáte povolený, cudzia faktúra za matrac atď. Navrhovateľka sa pritom o neho nezaujíma, nenavštevuje ho, nevolá mu, nejaví žiadny záujem. On uznal mesačné náklady navrhovateľky ako bytné 56 eur mesačne, cestovné 12,30 eura mesačne (v čom je započítaná suma 8,30 eura za električku v D. a suma 4 eur za autobus T. - U. K.) a telefón 20 eur. Účelovo si však navrhovateľka navýšila mesačne platby za autobus, hoci môže cestovať vlakom zadarmo. Príjem navrhovateľky predstavuje sumu 481,76 eura mesačne (výživné 200 eur od otca, výživné 200 eur od matky, 60 eur mesačne prídavky na dieťa a 21,76 eura mesačne príspevok na diétne stravovanie). Je v schopnostiach a možnostiach navrhovateľky brigádnicky pracovať aj na vysokej škole.

9. Proti tomuto rozsudku vo výroku III. a v súvisiacom výroku IV. o trovách konania podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá žiadala výživné zvýšiť na sumu 320 eur mesačne počnúc dňom 01.07.2022. Hlavným dôvodom podania návrhu bolo prijatie na denné štúdium na F. B. v D., čím nastala výrazná zmena pomerov. No táto zmena pomerov nastala už oveľa skôr a to v čase, keď si podávala prihlášky na VŠ, ktoré sú spolplatnené, prípravou na prijímacie talentové skúšky, samostatná účasť na talentových skúškach. Preto v návrhu žiadala zvýšiť vyživovaciu povinnosť od 01.07.2022. O tieto náklady sa nedalo žiadať skôr, vznikali postupne a všetky boli zdokladované až k dátumu podania návrhu na zvýšenie výživného. Požadovaná suma 320 eur je adekvátna vzhľadom na podstatné zvýšenie nákladov spojené so štúdiom na VŠ a vzhľadom na infláciu a neustále sa zvyšovanie všetkých nákladov.

Náklady na obedy sa zvýšili z pôvodných cca 25 eur mesačne na SŠ na sumu cca 90 eur mesačne. Toto zvýšenie zahŕňa len obedy vo vysokoškolských a internátnych jedálňach. A tiež zvýšené výdavky na ostatnú stravu počas dňa vo výške 50 eur. Zvýšené náklady spojené so štúdiom ako nákup skrípt, funkčného, športového oblečenia a obuvi, návšteva fitness centra, zvýšené náklady spojené s bývaním na internáte (ako napr. doplnkový matrac, WIFI router, panvica, predlžovačka). Náklady spojené s ubytovaním na internáte 56 eur mesačne + dvakrát ročne kaucia vo výške 50 eur. Hradí tiež náklady na ročnú električku a mesačné náklady 20 eur na hygienické potreby (toaletný papier, hygienické vložky, šampóny, zubná pasta), lieky, školské potreby a pravidelné bežné mesačné náklady na drogériu, lieky, telefón, poisťku, cestovanie, koničky, bežné oblečenie, náklady spojené s bývaním doma. Na strane otca došlo ku výraznej zmene pomerov a to tým, že sa zamestnal na trvalý pracovný pomer a jeho príjem oproti príjmu ako SZČO narástol takmer o 100 %. Otec má v prvom rade povinnosti voči svojej dcére a až potom nasledujú výdavky uhrádzané z jeho dobrej vôle. Jeho finančná situácia nemôže byť taká zlá, keď prevzal na seba úver na auto za svoju družku, ktorý teraz spláca v mesačných splátkach vo výške cez 140 eur. Jej matka však musí hradiť celé výdavky na domácnosť sama. Tvrdenie otca, že matka sa na výške výživného podieľa tiež sumou 200 eur, je nezmysel, pretože jej čistý príjem je o polovicu nižší, než príjem otca.

10. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že ona návrh podala opodstatnene a hlavným dôvodom bol fakt, že bola prijatá na denné štúdium na F. B., pričom zvýšené náklady dostatočne preukázala. Ide najmä o náklady spojené s prihláškami na VŠ, s prípravou na prijímacie skúšky, so samotnou účasťou na prijímacích skúškach a tiež o náklady na stravu. Náklady len na stravu súvisiace sú mesačne vo výške 200 eur a k tomu treba prirátať cca 20 eur mesačne na zakúpenie hygienických potrieb, liekov prípadne drobného oblečenia. Náklady spojené s ubytovaním na vysokoškolskom internáte 56 eur a v auguste a januári sa platí kaucia vo výške 50 eur. Náklady na cestovné sú v priemere do 60 eur mesačne. V septembri 2022 mala jednorazovo zvýšené náklady s nákupom ročnej električky v sume cca 100 eur. Čo sa týka ďalších nákladov s nákupom skrípt, so zakúpením potrebných vecí na internát, predlžovačka, wifi router, so zakúpením potrebného funkčného športového oblečenia a taktiež náklady spojené s návštevou fitness centra. Má aj bežné náklady spojené s pobytom doma, náklady na telefón, na životnú poisťku, oblečenie na bežné nosenie, lieky, na záľuby, prípadne kultúrne podujatia. U otca došlo ku vážnej zmene pomerov tým, že ukončil svoju živnostenskú činnosť a zamestnal sa na trvalý pracovný pomer, kde jeho príjem v čistom dosahoval v predchádzajúcich mesiacoch sumu 1.200 eur. Žije v spoločnej domácnosti spolu s matkou, tá sa o ňu stará a snaží sa maximálne zabezpečiť všetky potreby.

11. Otec vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky a k jej vyjadreniu k jeho odvolaniu zotrval na svojom odvolaní s tým, že odvolanie navrhovateľky je nedôvodné. Ohľadom nákladov už počas konania pred súdom prvej inštancie preukázal účelové tvrdenia navrhovateľky. Skutočné súčasné pravidelné mesačné náklady navrhovateľky sa oproti minulosti znížili zo 102 eur na 88,30 eura. Dodržiavanie stravovacieho a pitného režimu mala navrhovateľka ako diabetička už na strednej škole a keďže športovala, podávala zvýšený telesný výkon už vtedy. Trval na tom, že navrhovateľka objektívne môže cestovať vlakmi zadarmo. Príjem jeho priateľky je po odrátaní mesačných nákladov nižší ako príjem navrhovateľky. Okrem toho ďalšie rapídne zvýšenie ju čaká od júla, kedy jej končí fixácia na úver a zvýši sa jej mesačná splátka min. o cca 70 eur. Ďalšie zvyšovanie nákladov na domácnosť očakáva v apríli a v lete z dôvodu vyúčtovania zálohových platieb za spotrebu elektriny a plynu. Oproti minulosti si celkovo matka navrhovateľky prilepšila o cca 260 eur (ušetrené náklady 110 eur + zvýšený plat o 150 eur). Mala by prehodnotiť, aby na domácnosť a náklady s tým spojené prispievali aj jej priateľ, pretože zavádzala, keď tvrdila, že s ňou nebýva, občas iba prespí a občas ju zoberie niekam na výlet, a takisto aj navrhovateľkin priateľ, ktorý u nej prespával už od jej 14 rokov. K platbám za právne služby sa už vyjadril jeho advokát, ktorý mu účtoval iba kamarátsku minimálnu sadzbu a iba za pojednávanie. Matka navrhovateľky celé roky len účelovo poukazuje na to, koľko zarobí a že jej musí pomáhať rodina. Preukázal, že jeho zdravotný stav ho obmedzuje v pracovných možnostiach. Matka navrhovateľky môže ušetriť aj na životných poisťkách, ktoré nie sú povinné. On si plat úmyselne neznižil a jeho zníženie je dané objektívnymi okolnosťami. To, že celková celosvetová kríza (pandémia, vojna na Ukrajine, energetická kríza) dopadli na zamestnávateľa práve v lete minulého roku, je iba zhoda náhod, a za pokles objednávok nemôže. Tvrdenie, že je nemožné dostať od neho peniaze navyše, je nepravdivé, zavádzajúce a účelové. Od nástupu na strednú školu navrhovateľke prispieval na meniny, narodeniny a Vianoce.

12. Navrhovateľka k vyjadreniu otca uviedla, že preukázala všetky skutočné zmeny od poslednej úpravy výživného. Opätovne sa vyjadrila k zakúpeniu matraca, funkčnej bundy zn. R. kúpenej v N. za lepšiu cenu ako na Slovensku, pričom zdôraznila, že nemajú peniaze na rozhadzovanie a snaží sa o nákup funkčného kvalitného oblečenia za výhodnú cenu. Zotrvála na vyjadreniach ohľadom cestovania autobusom a stravovania. Poistku uzatvorila po onkologickom kožnom náleze pre prípad opätovného výskytu, kedy preplácajú PN i hospitalizáciu. Úrazové poistenie má z dôvodu vykonávania športu a pre ochorenie A..

13. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ v spojení s § 2 ods. 1 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nutnosti doplniť alebo zopakovať dokazovanie, prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Pri rozhodovaní vychádzal najmä z tých istých zákonných ustanovení, ktoré uviedol aj súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku a na ktoré odvolací súd poukazuje.

14. Predmetom tohto konania je návrh plnoletého dieťaťa na zvýšenie výživného voči otcovi, t.j. povinnému z vyživovacej povinnosti. Navrhovateľka žiadala zvýšiť výživné zo sumy 200 eur na sumu 320 eur z dôvodu, že naposledy bola vyživovacia povinnosť upravená v roku 2018, no odvtedy došlo k podstatnej zmene pomerov na jej strane tým, že študuje na vysokej škole v D.. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie mal za dostatočne preukázané majetkové pomery otca aj matky navrhovateľky, a súčasne aj výdavky navrhovateľky týkajúce sa jej životných potrieb, štúdia na vysokej škole a jej iné potrebné výdavky. Na základe toho napadnutým rozsudkom č. k. 36Pc/16/2022-363 zo dňa 15.11.2022 zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 24P/169/2018-81 zo dňa 11.09.2018 v časti vyživovacej povinnosti otca tak, že otec je povinný prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným zo sumy 200 eur mesačne na sumu 250 eur mesačne počnúc od 01.09.2022 vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky a vo zvyšku návrh zamietol. Zročné výživné za obdobie od 01.09.2022 do 31.10.2022 vo výške 100 eura povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 50 eur mesačne spolu s bežným výživným k rukám navrhovateľky, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozhodnutia až do úplného zaplatenia pod následkom výhody splátok. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie navrhovateľka a aj otec.

15. Ustanovenie § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine uvádza, že súčasťou rodičovských práv a povinností je najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletých detí. Obaja rodičia majú k dieťaťu zákonnú vyživovaciu povinnosť, a preto pri svojom životnom smerovaní musia robiť všetko pre to, aby v rámci zodpovednosti za všestranný vývoj svojich detí dokázali uspokojovať všetky ich základné životné potreby, t. j. nielen fyzické potreby ale aj potreby duševné. Ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine vyjadruje zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov, zistenej porovnaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho súdneho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť nárast potrieb detí najmä v súvislosti s ich pribúdajúcim vekom, fyzickým vyspíevaním, formami prípravy na budúce povolanie, ale i zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo o také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas. V zmysle § 62 ods. 1 Zákona o rodine je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

16. Pri rozhodovaní o zvýšení výživného sa súd prvej inštancie riadil príslušnými ustanoveniami Zákona o rodine, v zmysle ktorých rodičia majú voči svojim deťom zákonnú vyživovaciu povinnosť do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Rozhodujúcimi kritériami sú schopnosti a možnosti rodičov a odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa. Pre zvýšenie výživného sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov, pričom kritériá pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti vychádzajú z ich schopností, možností a majetkových pomerov s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa. Výživou dieťaťa, na ktoré obidvaja rodičia prispievajú, sa rozumie zaobstarávanie, resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný, telesný a duševný vývoj dieťaťa. Potreby dieťaťa sú odstupňované jeho vekom, telesnou a duševnou vyspelosťou, zdravotným stavom a spôsobom prípravy na budúce povolanie.

17. Súd prvej inštancie v konaní postupoval v zmysle zásad Zákona o rodine. Na základe zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie v súlade so správne aplikovanými ustanoveniami Zákona a rodine konštatoval naplnenie zákonných podmienok na rozhodnutie o zvýšení výživného pre plnoleté dieťa. Súd prvej inštancie v dostatočnej miere zistil odôvodnené potreby plnoletej W., ktorých úhrada je nevyhnutná na zabezpečenie jej základných životných potrieb, a skúmal i majetkové a finančné pomery na strane otca ako aj osôb s ním žijúcich v spoločnej domácnosti, a tiež matky navrhovateľky. V konaní bolo preukázané, že navrhovateľka je v súčasnosti študentkou dennej formy bakalárskeho stupňa F. B. J. v D., pričom žije v spoločnej domácnosti s matkou a počas štúdia na internáte v D.. Otec navrhovateľky žije v samostatnej domácnosti spolu so svojou súčasnou partnerkou a jej matkou. Navrhovateľka preukázala, že jej mesačné výdavky pozostávajú z nákladov na: ubytovanie na internáte 56 eur (100 eur kaucia), cestovné do/zo školy 60 eur, náklady na obed minimálne 3,50 eura, ročná električka 99,50 eura, telefón 20 eur, vitamíny (problém s vypadávaním vlasov), lieky (13,42 eura), fitness centrum 28 eur, vreckové 20 eur, drogeria (spolu s hygienickými potrebami na internát), oblečenie, má tiež výdavky doma počas víkendov, zvýšené náklady spojené so štúdiom ako nákup skript (14,50 eura a 13,50 eura), funkčného, športového oblečenia a obuvi, návšteva fitness centra, iné jednorazové náklady na internát ako panvica 4 eur, predlžovačka 5,39 eura, WIFI router 23 eur, matrac 93 eur, X. karta 20 eur (spolu 145 eur). Súd tiež skúmal majetkové a finančné pomery na strane jej otca ako povinného z vyživovacej povinnosti, osôb s ním žijúcich v spoločnej domácnosti, t.j. partnerky a jej matky. Súd správne dospel k záveru, že na strane povinného z vyživovacej povinnosti došlo k zmene pomerov tým, že ukončil živnosť a pracuje na trvalý pracovný pomer, jeho priemerný mesačný príjem od 8/21 do 7/22 bol 1.239,18 eura, v priebehu konania mal otec príjem za 8/2022 vo výške 1.073,66 eura, za 9/2022 vo výške 1.006,61 eura, za 10/2022 vo výške 833,29 eura. Uvádzal, že na domácnosť prispieva plyn 60 eur, elektrina 65 eur, K. televízia 11 eur, koncesionársky poplatok 2,30 eura, internet 19,90 eura, telefón 23 eur, splátky na auto 143,18 eura, cestovné 80 eur, lieky 20 eur, strava 200 eur, od 9/22 sa mu zvýšia o 78 eur (1/2 zo splátky úveru 152,59 eura od C., a.s., uzatvorenej jeho priateľkou, štvrťročne PZP 27 eur, poplatok za komunálny odpad ročne 20 eur, má výdavky aj okolo rodinného domu. Okrem toho má uzatvorenú zmluvu o úvere na kúpu kachlí zo dňa XX.XX.XXXX, kde je mesačná splátka 156,52 eura. Súd prvej inštancie po preskúmaní pomerov otca správne ustálil, že je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať na výživu navrhovateľky sumou 250 eur mesačne, pričom výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami osoby povinnej z vyživovacej povinnosti. Povinnosťou otca je poskytnúť finančné prostriedky svojej dcére na úhradu životných potrieb a tiež tomuto prispôsobiť svoje výdavky. Pokiaľ sa jeho príjem z nejakého dôvodu dočasne zníži, je potrebné, aby aj svoje výdavky adekvátne znížil a prispôsobil sa aktuálnej finančnej situácii.

18. Otec v odvolaní uvádzal, že jeho aktuálna priemerná mesačná mzda za posledné 4 mesiace predstavuje 911 eur, pričom pri výške vyživovacej povinnosti 20 % z jeho príjmov by malo byť výživné na navrhovateľku stanovené na sumu 182 eur. V súvislosti s uvedenou námietkou odvolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30 % jeho priemerného čistého mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií, najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Aj pri zohľadnení aktuálneho priemerného mesačného príjmu otca v čase jeho poklesu v dôsledku nedostatku objednávok, ktorý ustálil na sumu 911 eur, sa súdom ustanovené výživné v sume 250 eur pohybuje v tejto prípustnej percentuálnej hranici stanovenia výživného (182 - 273 eur, t.j. 20 - 30 % zo sumy 911 eur). Otec v podanom odvolaní sám uviedol, že na výdavkoch spoločnej domácnosti sa podieľa nižšou mierou, pričom svoje znížené výdavky vyčíslil v odvolaní nasledovne: plyn 40 eur, elektrina 44 eur, K. televízia 7,50 eura, koncesionársky poplatok 1,50 eura, internet 19,90 eura, telefón 23 eur, splátka záväzku za auto 143,18 eura, cestovné do práce 80 eur, magnézium 20 eur, splátky za peletové kachle 78 eur. Ďalšie náklady predstavujú platby za pelety vo výške cca 600 eur za rok (50 eur mesačne), suma 27 eur štvrťročne PZP, raz ročne poplatok za komunálny a drobný stavebný odpad 20 eur. K vyčísleniu týchto výdavkov považuje odvolací súd za dôvodné dodať, že otec si kachle s peletami zaobstaral za účelom vykurovania, čím mu narástli výdavky

o 78 eur (kachle) a sumu 600 eur ročne za pelety. Zmenou vykurovania by mu teda dôvodne mali klesnúť náklady na vykurovanie (preddavky za plyn) vynakladané doteraz. Navyše suma 600 eur ročne na kúpu peliet a rovnako suma 19,90 eura mesačne za internet sa uhrádza za celú domácnosť, pričom otec si tieto výdavky pred súdom vyčíslil v plnej výške, nie v pomernej časti pripadajúcej na jednu osobu v tejto domácnosti. Ako premrštené sa javia aj náklady na stravu pre spoločnú domácnosť otca, keď uvádzal tieto náklady vo výške 550 eur mesačne pre tri osoby (200 eur prispieva otec na stravu, 200 eur jeho partnerka a 150 eur jej matka). Odvolací súd preto po preskúmaní príjmov a výdavkov na strane otca, ako i po zohľadnení príjmov a výdavkov osôb s ním žijúcich v spoločnej domácnosti dospel k správne mu záveru, že je v možnostiach a v schopnostiach povinného uhrádzať na svoju dcéru W. zvýšené výživné v sume 250 eur. Odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením pomerov na strane otca súdom prvej inštancie, pričom nepovažoval za potrebné ich opätovne nad rámec uvedeného inak hodnotiť.

19. Pokiaľ otec poukazoval na zavádzanie pri tvrdeniach o mesačných nákladoch, ktoré boli navrhovateľkou účelovo umelo navýšené - bytné za 2 mesiace v jednom mesiaci, kúpená 365-dňová električenka, cestovné za autobus, s týmto tvrdením sa odvolací súd nestotožnil. Náklady na ubytovanie na internáte vo výške 56 eur mesačne neboli navrhovateľkou navýšené, ale preukázateľne ich každý mesiac za ubytovanie hradí. Celoročnú električku si zakúpila z dôvodu, že v prepočte na počet jazd táto električenka vychádza ako najlacnejšia voľba. Čo sa týka cestovania autobusom, pre navrhovateľku je vhodnejšie cestovať skorším autobusom bez prestupu, ako neskorším vlakom s prestupom a príchodom domov vo večerných hodinách, aj keď zadarmo. Rovnako súd prvej inštancie správne prihliadol na jednorazové náklady navrhovateľky spojené s ubytovaním na internáte ako kúpa wifi routera, matracu, atď., pretože navrhovateľka preukázala zakúpenie uvedených predmetov, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu boli zakúpené dôvodne pre potreby navrhovateľky na internáte. V súvislosti so zakúpením funkčného oblečenia otec by mal rešpektovať, že navrhovateľka študuje na F. T. C. O.N. a pri takomto type štúdia sa vyžaduje, aby oblečenie používané pri športe spĺňalo určité vlastnosti a kvalitu. Je známe, že cena funkčného oblečenia pre šport je vyššia, ako je to v prípade oblečenia na voľný čas, resp. domáceho oblečenia. Nemožno jej preto vyčítať, že pre účely výkonu športu si zakúpila funkčné oblečenie v sume vyššej, ako by to bolo pri iných lacnejších predajných značkách, pretože ako sama uvádzala, toto funkčné oblečenie spĺňa ňou požadované vlastnosti potrebné pri športovaní a cvičení a používa ho výlučne počas športovania. Otec v podanom odvolaní uznal mesačné výdavky navrhovateľky len do výšky 88,30 eura pozostávajúce z 56 eur za internát, cestovné 12,30 eura a telefón 20 eur. Vykonaným dokazovaním bolo nespochybniteľne preukázané, že odôvodnené výdavky navrhovateľky podstatným spôsobom prevyšujú otcom vyčíslenu sumu. Otec jej výdavky vyčíslil nie úplne reálne, pretože vo všeobecnosti žiadne plnoleté dieťa študujúce na vysokej škole mimo miesta svojho bydliska nemôže mať také nízke životné náklady; to platí aj v prípade navrhovateľky, študujúcej a bývajúcej v D., kde sa v priebehu týždňa aj stravuje.

20. Otec v odvolaní tiež namietal, že dcéra je vo veku, kedy by si mohla na úhradu svojich potrieb zaradiť brigádami, preto nie je dôvod na zvýšenie doteraz stanoveného výživného. Pritom je zrejmé, že nejde o zákonnú povinnosť dieťaťa popri štúdiu si zaradiť finančné prostriedky formou brigády, pretože - aj keď je to možné a medzi študentmi aj zaužívané - z pohľadu zákonnej úpravy navrhovateľka sa pripravuje štúdiom na výkon svojej budúcej profesie a on k nej má i naďalej zákonnú vyživovaciu povinnosť. Ako študentka vysokej školy si môže brigádami privyrobiť vlastné finančné prostriedky, ale nie je prípustné, aby bola jej výživa odkázaná na ňu samotnú. Obaja rodičia v tomto prípade sú spôsobilí pracovať, a teda sú povinní ju aj vyživovať až do momentu, kedy bude schopná sama sa živiť; nemôžu sa tejto povinnosti zbaviť len preto, že ich dieťa je potencionálne spôsobilé vykonávať brigádnickú činnosť a privyrobiť si nejaké finančné prostriedky. Finančné prostriedky, ktoré navrhovateľka môže získať privyrobením si na brigádach, by nemali slúžiť na uspokojenie jej základných životných potrieb ako je strava, ubytovanie na internáte, cestovné, výdavky na štúdium, pretože na financovanie týchto potrieb by sa mali podieľať rodičia. Navrhovateľka nie je schopná sama si zabezpečiť také pravidelné príjmy, z ktorých by uspokojovala svoje základné životné potreby, a preto sú obaja rodičia povinní tieto potreby dieťaťa zabezpečiť podľa ich možností a schopností a svojej dcére umožniť pripraviť sa na výkon svojho budúceho povolania štúdiom.

21. Čo sa týka podaného odvolania navrhovateľky, tu bolo preukázané, že má zvýšené životné náklady, než v čase posledného rozhodnutia o výživnom, avšak navrhovateľka tieto výdavky nepreukázala až v takej výške, aby bolo opodstatnené navyšovať vyživovaciu povinnosť otca vo vyššej sume, než o akej rozhodol súd prvej inštancie. Potreby ňou v konaní preukázané zodpovedajú výške výživného

v sume 250 eur mesačne, aj s prihliadnutím na možnosti a schopnosti jej matky. Výživné zo strany otca, ako i predpokladané výživné zo strany matky postačí na hradenie všetkých odôvodnených potrieb W.. Vzhľadom na majetkové pomery na strane oboch rodičov a odôvodnené potreby navrhovateľky sa zvýšenie výživného na sumu 250 eur mesačne je aj podľa odvolacieho súdu adekvátne.

22. Navrhovateľka v odvolaní namietala, že zvýšenie výživného mal súd stanoviť už od 01.07.2022. Odvolací súd s ohľadom na obsah spisu konštatoval, že súd prvej inštancie správne ustálil, že náklady navrhovateľky sa preukázateľne zvýšili až od septembra 2022, kedy nastúpila na vysokú školu do D., pričom dovtedajšie náklady na jej výživu v širšom slova zmysle pokrývalo dovtedy určené výživné spolu s vyživovacou povinnosťou matky. Navyše na zvýšenie vyživovacej povinnosti pred podaním návrhu zákon na plnoleté dieťa nedovoľuje vyživovaciu povinnosť zvýšiť; v zmysle § 77 druhej a tretej vety Zákona o rodine výživné možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania a len výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Výdavky, ktoré navrhovateľka žiadala uhradiť ako jednorazové výživné v sume 400 eur, nebolo možné priznať ani ako jednorazové výživné, pretože z ustanovení Zákona o rodine upravujúcich vyživovaciu povinnosť rodičov k deťom nemožno vyvodiť povinnosť rodiča poskytovať okrem bežného mesačného výživného na dieťa ďalšie jednorazové príspevky na úhradu niektorých iných potrieb dieťaťa. Účelom bežného výživného je úhrada nielen priebežne sa vyskytujúcich bežných potrieb dieťaťa, ale všetkých potrieb, v rámci limitov daných možnosťami a schopnosťami rodičov (R 5/1991). Súd prvej inštancie s odkazom na zistený skutkový stav správne posúdil začiatok povinnosti otca prispievať na výživu navrhovateľky až od septembra 2022 a odvolací súd na jeho závery v tomto smere odkazuje.

23. Záverom odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľka je plnoletá osoba a sama sa musí rozhodnúť, aký vzťah bude udržiavať so svojím otcom a jeho blízkou rodinou. Vyživovacia povinnosť otca nie je podmienená udržiavaním kontaktu a i keď navrhovateľka s otcom nemá kontakty, vyživovacia povinnosť otca voči nej nezaniká a trvá až do momentu, pokiaľ nebude schopná sa sama živiť. Rovnako aj otec má možnosť pokúsiť sa aspoň o občasný kontakt s dcérou, informovať sa o jej zdravotnom stave, štúdiu, plánoch a tak sa pokúsiť o zlepšenie ich vzájomného vzťahu, a to bez výčitiek o jeho povinnosti vyživovať ju. Vyživovacia povinnosť vyplýva otcovi zo zákona a na požiadavke navrhovateľky, aby otec platil výživné podľa svojich možností a schopností, nie je nič nelegitímne. V zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné pre plnoleté dieťa nemožno priznať, len ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi, čo sa v tomto prípade nepreukázalo.

24. S ohľadom na uvedené po preskúmaní obsahu spisu, obsahu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu odvolania oboch účastníkov odvolací súd konštatoval, že podané odvolania nie sú dôvodné a námietky v nich uvedené nie sú schopné zmeniť správne prijaté rozhodnutie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

25. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).